

УДК 27.-278-31:159.9

DOI: <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2024.19.2.7>

ІСУС ТА ТЕРАПІЯ У ЄВАНГЕЛІЇ ВІД МАТЕЯ 8:2–9:35

МАРТИНЮК Назарій

магістр богослов'я

ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»

кафедра богослов'я

вул. Софрона Мудрого, 22, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна

e-mail: nazarmartyniuk7777@gmail.com

ЯЦИШИН Андрій

кандидат наук з богослов'я, доцент

ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»

кафедра богослов'я

*Науково-дослідний інститут родини і капеланства ІФАІЗ
вул. Софрона Мудрого, 22, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна*

e-mail: yatsyshyn.a@ifaiz.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1806-3603>

Бібліографічний опис статті: Мартинюк Н., Яцишин А. (2024). Ісус та терапія у Євангелії від Матея 8:2–9:35. *Добрий Пастир: науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого. Богослов'я. Філософія. Історія*, 19(2), 85–95. <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2024.19.2.7>

Анотація. У статті здійснено короткий панорамний огляд оповідного сюжету Євангелії від Матея 8:2–9:35 в контексті терапевтичного служіння Ісуса. Стаття аналізує як мотивацію Ісуса до оздоровлень та терапії, та терапевтичних методів, використаних Ісусом. Як наслідок, терапевтичні аспекти Мт. 8:2 – 9:35 вміщені у сотеріологічний ключ, що відображено аналізом органічного зв'язку терапії Ісуса та дару спасіння. Актуальність статті зумовлена зростаючим зацікавленням до проблематики історичного пошуку Особи Ісуса Христа та актуального стану дослідження так званого *NestQuest*.

Ключові слова: Ісус, терапія, мотивація, спасіння, чудеса, оздоровлення

JESUS AND THERAPY IN THE GOSPEL OF MATTHEW 8:2–9:35

Annotation. The article provides a brief panoramic review of the narrative plot of the Gospel of Matthew 8:2-9:35 in the context of the therapeutic ministry of Jesus. The article analyzes both Jesus' motivation for healing and therapy, also the therapeutic methods used by Jesus. As a result, the therapeutic aspects of Mt. 8:2-9:35 are placed in a soteriological key, which is reflected by the analysis of the

organic connection between Jesus' therapy and the gift of salvation. The relevance of the article is due to the growing interest in the historical search for the Jesus Christ and the current state of research – the so-called Nest Quest.

Постановка проблеми. Вивчення терапевтичного служіння Ісуса дозволяє краще розуміти контекст і культурні умови першого століття, які були використані для розуміння його вчення та діяльності. Для віруючих християн усвідомлення Ісуса Христа як істинного терапевта є ключовим елементом їх духовного розвитку та формування власної моральної позиції. Крім того багато проблем, які виникають у сучасному суспільстві, особливо в українському, мають аналоги в історичних подіях та проблемах, з якими стикався Ісус Христос. Вивчення його терапевтичного служіння може надати контексту та інсайтів для розуміння цих проблем.

Мета статті. Метою статті є дослідити такі аспекти служіння Христа, як Його мотивацію для здійснення чуда, Його методи здійснення чудес. Невеликим підсумком всього дослідження буде опис мети зцілень, тобто представлення Ісуса Христа, як Того, який дарує спасіння – Небесне Царство.

Виклад основного матеріалу. Дивлячись на терапевтичне служіння Ісуса Христа, важливо звернути більшу увагу на саму Особу Ісуса, який є правдивим терапевтом. Метою статті буде дослідити такі аспекти служіння Христа, як Його мотивацію для здійснення чуда, Його методи втілення чудес в Мт. 8:2 – 9:35. Невеликим підсумком всього дослідження буде опис мети зцілень, тобто представлення Ісуса Христа, як Того, який дарує спасіння – Небесне Царство.

1. Мотивація Ісуса до терапії

Співчуття. Взявши за приклад зцілення Ісуса у Євангеліє від Марка, бачимо, що євангеліст повідомляє своїм читачам, що Ісус зціляв людей через співчуття (Мк. 1:4). Його чудеса творилися не для того, щоб привернути увагу до себе як до володаря чи як до надлюдини. Вони були зроблені, щоб показати співчуття до зраних людей, їхніх потреб та життєвого стану. Далі в євангельській традиції євангеліст Матей говорить нам, що Ісус мав співчуття до натовпу (Мт. 9:36, Мт. 14:14), а також проявив жалість до двох сліпих жебраків (Мт. 20:34)¹.

Матей підкреслює, що Ісус був вмотивований співчуттям (Мт. 9: 36 [Він, бачивши юрми народу, милосердився над ними, бо вони були стомлені й прибиті, немов ті вівці, що не мають пастуха]; Мт. 14:14) і милосердям (Мт. 9:27; Мт. 15:22; Мт. 17:15; Мт. 20:30). Матей двічі цитує пророка Осію у Мт. 6:6: «Милосердя бажаю...» (Мт. 9:13; Мт. 12:7), тоді як цей вірш не цитується в жодному з інших Євангелій (пор. Мк. 12: 33). Тобто Матей чітко пояснює, що для Ісуса зцілення було не просто «професійним» завданням – воно демонструвало його співчуття до страждаючих людей, як євреїв, так і язичників².

¹ Carrillo S. A. Los milagros de Jesús. Ediciones Dabar México, 1995. P. 35

² R. A. Culpepper. Jesus as Healer in the Gospel of Matthew. *In Luce Verbi*:AOSIS, 2016. P. 8.

Віра. Це була якість, яку Ісус очікував від хворих, яких він зцілював і яка мотивувала Його до здійснення чудес. Навіть у Його рідному місті, Назареті, віра була необхідною умовою для зцілення. Про це свідчить Лк. 4:23–28. Як Марко, так і Лука вказують, що, перебуваючи в Назареті, Ісус зцілював людей, які виявляли непохитну віру в те, що Він міг зробити для них (Мк. 6:1–6; Лк. 4:23–28). У випадку слуги сотника Ісус помітив «велику віру» військового офіцера і тому без вагань зцілив його слугу. Ісус був зворушений вірою друзів розслабленого, які винесли і опустили його на ношах у місце, де Ісус проповідував (Мт. 9:1–7). Є й інші випадки, коли віра визначала зцілення хворих, а саме: сліпого (Мт. 9:27–31), кровоточивої жінки (Мт. 9:20–22). Також зцілення прийшло через віру до прокаженого (Мт. 8:1–4)³.

Люди приходили до Ісуса з вірою, що Він може їх зцілити. Ісус відповідає на їхні благання, у деяких випадках коментуючи їхню віру (сотник, жінка з кровотечею), і зцілює їх. Різні персонажі виявляють співчуття та милосердя – чесноти, про які прямо згадує Ісус – приносячи інших для зцілення (друзів паралізованого) або шукаючи зцілення від їхнього імені (сотник і батько померлої дівчини). Нарешті, Ісус посилає людей, які були зцілені, щоб свідчити (прокаженого). У кожному з цих випадків оповідання містять зразкові дії для роздумів читача. Можна припустити, що послідовники Ісуса повинні наслідувати такі моделі вірності вченням і зціленням Ісуса.

Крім того, основні причини, чому Ісус здійснював свої знамення та зцілення, були зовсім іншими, ніж у його сучасників. Більшість його чудес було здійснено стосовно приходу та встановлення Царства Божого та знищення панування сатани (Мт. 12:28)⁴.

2. Терапевтичні методи, використані Ісусом

Деякі автори вважають, що в епоху, про яку йдеться, існувало три види медицини, а саме магічна медицина, релігійна медицина і, нарешті, технічна медицина⁵. Відповідно до цього хронологічна послідовність була б такою. Спочатку – магічна медицина, що відповідає примітивній стадії магічного мислення, яка зазнала невдачі. Її змінила релігійна медицина, що характеризувалася вірою в могутніх істот. Нарешті, технічна медицина, яка є результатом відкриття природних законів. Цю концепцію серйозно ставлять під сумнів докази того, що як вчора, так і сьогодні ці три типи медицини співіснують і використання будь-якого з них залежить від способу переживання хвороби та залежить від індивідуальної психології⁶.

Ісус Христос показує трохи відмінні методи лікування душевних та фізичних проблем.

³ Z. Dube. Healer. Reception of Jesus as healer during Early Christianity and Today. HTS Religion & Society Series Vol. 9. AOSIS : Cape Town, 2020. P. 36.

⁴ Carrillo S. A. Los milagros de Jesús. Ediciones Dabar México, 1995. P. 35

⁵ Diodoro de Sicilia. Biblioteca Histórica. Libros I-III. Gredos : Madrid, 2001. P. 196.

⁶ J. C. Alby. Milagros de curación en la tradición médica tardo-antigua. Vol. 56. №2. Santiago, 2015. URL: https://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0049-34492015000200003 (дата звернення: 06.08.2023).

Фраза «Я наказую тобі» спрямована на контроль над демонами, богами та хворобами. Деяким Ісус наказував вийти – «Іди», як у випадку з сотником у Мт. 8:5–12; «Встань» до розслабленого в Мт. 9:1–7. «Простягнися», як у випадку з чоловіком із сухою рукою в Мт. 12:9–14, і «піднесися» до мертвого сина вдови (Лк. 7:11–17).

Крім того із наказовими словами була тісно пов'язана практика екзорцизму. У разі хворіб, спричинених окупацією сторонньою духовною сутністю, такою як демон, існувало вірування, що полегшення буде досягнуто через екзорцизм. Наприклад у книзі Товита 6–8 розповідається про епізод, пов'язаний з вигнанням демона з нареченої Товії⁷.

Також Ісус часто ставив запитання, щоб побачити чи дійсно людина хочеш зцілитися і чи вірить, що Він може це вчинити. Наприклад, ми маємо: «Чи віруєте, що я можу це зробити?» в Мт. 9:28, у одержимих демонами Ісус запитує їхнє ім'я. У Мк. 10:46–52, Він запитав: «Що ти хочеш, щоб я для тебе зробив?».

Ісус Христос використовував дотик як ще один терапевтичний метод. Ісус торкався хворої людини, наприклад, Петрової тещі, чиєї руки він торкнувся (Мт. 8:15) і прокаженого. Іноді люди торкалися Його, як це робило багато в Євангелії від (Мт. 14:34–36)⁸.

В уривку Мт. 9:20–22 з випадком зціленням кровоточивої жінки бачимо поєднання двох методів зцілення Ісусом: дотиком і запитанням. Жінка наче хотіла викрасти зцілення і піти непоміченою. Проте, Господь же прагнув для неї набагато більше – дружби, відносин з Ним. Ісус дотиком зцілив, і далі своїм провокаційним запитанням зробив щось значно більше⁹.

3. Терапія Ісуса та спасіння

Діяльність Ісуса найкраще можна зрозуміти під словосполученням «Царство Боже»¹⁰. Зокрема, Ісус бачив Себе як Божий заклик до людей, щоб підготуватися до неминучого вияву Божого Провидіння. Тут, як натякає фраза «неминучий вияв», Царство Боже означає акт Бога, який мав припинити історію світу. Відповідно до єврейської апокаліптики, Бог прийде, воскресить мертвих, судитиме світ, кине своїх ворогів під ноги та введе вірних у благословенний вічний вік, вільний від руйнівної дії гріха, демонів, хворіб, політичних гнобителів і смерті¹¹.

Тепер саме в цей контекст, тобто проголошення Ісусом майбутнього Царства, потрібно включати його чудеса. Той самий Дух Божий, який діяв у проголошенні Ісуса, також працював через його екзорцизм, щоб атакувати

⁷ Z. Dube. Healer. Reception of Jesus as healer during Early Christianity and Today. HTS Religion & Society Series Vol. 9. AOSIS : Cape Town, 2020. P. 84.

⁸ Там само.

⁹ Відносини з Ісусом важливіші за зцілення. URL: <https://credo.pro/2019/02/76790> (дата звернення: 06.08.23).

¹⁰ Studying the historical Jesus: evaluations of the state of current research. Ed. by Bruce Chilton and Craig A. Evans. New York, Koln : Brill, 1994. P. 370.

¹¹ J. Weiss. Jesus' Proclamation of the Kingdom of God (Lives of Jesus). Fortress Press, 1971. P. 108.

панування сатани, яке незабаром буде повністю повалено публічно. Подібним чином, його дивовижні зцілення передбачали пророче видіння есхатону.

Отже, Ісусові чудеса говорять тією ж мовою, що й Його словесне проголошення: Боже Царство наблизилось! Більше того, цей тісний зв'язок між чудесами та прийдешнім царством робить зрозумілим, чому Ісус виганяв бісів і зцілював: демонічне гноблення та хвороби були двома найжорстокішими золами, які планувалося знищити після приходу Божого правління. Цей зв'язок із царством, плюс вся маса доказів з історій про чудеса також підтверджують, що Ісус ніколи не вимагав і не збирав плату за свої послуги.

Але який точний зв'язок між чудесами Ісуса та часом приходу Царства? З одного боку, переважна більшість Ісусових висловлювань про Царство розміщує Його прихід у майбутньому; з іншого боку, один вислів, Мт. 12:28 / Лк. 11:20, може означати, що Царство Боже вже було присутнє в екзорцизмі Ісуса. Неодноразово вчені пояснюють цю напругу тим, що Ісус бачив свою проповідь і чудотворну діяльність як світанок царства¹². Проте «світанок» не є точним словом. Наприклад, Бультман може погодитися на основі щойно згаданого логіону, що Ісус «бачить, що Боже правління вже вривається в той факт, що божественною силою, яка наповнює його, він уже починає виганяти демонів...». Майже одразу він рішуче заявляє: «Все це не означає, що Боже Царство вже тут»¹³.

У будь-якому випадку Ісус розглядав свої чудеса як очікування повного розкриття Божої царської влади та благословенної ери спасіння, яка залишиться після неї. Чудеса Ісуса є невід'ємною частиною Його проголошення Царства та Його заклику до віри.

Ісус проголосив теперішнє і майбутнє Царство. В останньому Ісус буде правити як «головний виконавчий директор». Але Ісус також стверджував, що виконує месіанську функцію в нинішньому царстві. Як Месія, він отримав божественний дух під час свого хрещення від Івана, і таким чином уповноважений, він негайно посвятив своїх учнів у Царство¹⁴. Це було досягнуто таємним нічним хрещенням у воді, яке об'єднало учня з Ісусом, здобуло дух для учня, змусило учня вознестися на небеса, де є Царство Боже *par excellence*, і забезпечив звільнення від Мойсеевого закону.

Насправді погляд на те, що Ісус бачив у своїх екзорцизмах і чудесах «проникнення» Царства, ґрунтується на більш ніж одному чи двох ізольованих уривках. Синоптичні євангелісти, як ми зазначали вище, тісно співвідносять, своїми словами та словами Ісуса, чудеса Ісуса та Його проповідь про Царство. У місії Q Ісус наказує учням проповідувати царство та зцілювати хворих

Марко також схвалює цей зв'язок (Мк. 1:39; Мр. 6:12–13; Мк. 1:14–15 з самого початку пояснює, що змістом Ісусової проповіді є Царство Боже), і за

¹² R. Bultmann. *Theology of the New Testament*. Baylor University Press, 2007. P. 504.

¹³ *Studying the historical Jesus: evaluations of the state of current research*. Ed. by Bruce Chilton and Craig A. Evans. New York, Koln : Brill, 1994. P. 388.

¹⁴ M. Smith. *Clement of Alexandria and a Secret Gospel of Mark*. Harvard University Press, 1973. P. 204–205.

ним йде Матей (Мт. 4 :23; Мт. 9:35). Цей зв'язок також міститься у версії Луки про нагодування п'яти тисяч (Лк. 9:11/Мт.10:7 / Лк. 9:2; 10:9).

Розуміння євангелистами тісного зв'язку між зціленням і Царством можна вивести з чотирьох текстів, два в джерела Q (Мт. 11:2–6; Лк. 7:18–23; Мт. 13:16–17; Лк. 10:23–24), одне в Мк. 7:32,37 і одне в Лк. 4:16–21: чудеса зцілення Ісуса означають, що ера спасіння, пророкована Ісаєю (Іс. 26:19; Іс. 29:18–19, 35) й ера Царства тепер уже близько¹⁵. Його чудеса являють собою першу стадію процесу, який незабаром завершиться, або, навпаки, вони передвіщають неминуче відновлення раю¹⁶.

Як аспект людського досвіду, зцілення настільки ж багатогранне, як і універсальне. У біблійних традиціях зцілення виступає як видна тема, соціальна практика та форма оповідання. Його вивчення приваблює вчених з різних дисциплін, включаючи не тільки історичні та літературознавчі дослідження, але також феміністські дослідження, дослідження інвалідності та медичну антропологію. У царині християнської теології зцілення є значною мірою «смыслотворчим» заходом, що зачіпає такі теми, як христологія, сотеріологія, учнівство, місія та есхатологія¹⁷. Що, мабуть, найбільш інтригує в традиціях зцілення Святого Письма, так це те, як вони наполегливо звертають нашу увагу на окремі людські тіла, вади цих тіл і можливості переосмислити значення таких вад.

Ісус Христос – це Спаситель Божого есхатологічного Царства. У поєднанні з цією роллю він ідентифікується як виконавець волі свого Небесного Отця. Чуда, які чинив Ісус протягом 3 років не були чудесами заради чудес. Всі, хто очікував чуда визволення від гноблення Римської Імперії, хто очікував мати Ісуса за цілителя від фізичних хворіб – залишилися глибоко розчарованими, бо Він Той, Хто прийшов показати, щось Вище ніж земне. Це – спасіння душі.

Різні уривки зцілення містять невеликий підсумок – посилення на прихід Царства Небесного. Саме зцілення більше не є єдиним центром уваги, що тепер дає можливість для Ісуса відвернутися від розмови з народом і звернутися до «тих, хто йшов за Ним» (Мт. 8:10). Навчаючи цю готову аудиторію про Царство, Ісус у Євангелії від Матея продовжує тлумачити демонстрацію віри як знак есхатологічного перевороту¹⁸.

Розглядати історії про чудеса символічно не означає, згідно з Матеєм, переносити їх зі сфери тілесного в сферу духу. Радше це означає, що тілесна сфера, про яку розповідають історії про чудеса, виходить за межі самої себе. Тілесне диво є, так би мовити, осередком сенсу події, яка впливає на чоловіків і жінок у цілому, включаючи їх дух¹⁹.

Для Матея історія зцілення не лише ілюструє теологічну тему: вона розповідає про реальну подію в «історії» спасіння, тобто про подію, під час якої

¹⁵ A. E. Harvey. *Jesus and the Constraints of History*. Westminster John Knox Pr, 1982. P. 115.

¹⁶ *Studying the historical Jesus: evaluations of the state of current research*. Ed. by Bruce Chilton and Craig A. Evans. New York, Koln : Brill, 1994. 388 p.

¹⁷ K. C. Geneva, E. M. Townes, A. D. Sims. *Womanist theological ethics*. Westminster John Knox Pr, 2011. P. 266.

¹⁸ Walter T. Wilson. *Healing in the Gospel of Matthew: Reflections on Method and Ministry*. Fortress Press, 2014. P 55.

¹⁹ Там само.

Ісус полегшив страждання конкретної людини в певному місці та в певний час, змінивши її життя через акт божественної сили і благодаті. Повідомляючи цей персоналізований, втілений вимір сенсу, можна з упевненістю припустити, що Євангеліє мало б вплив як на відображення, так і на формування досвіду читачів щодо Ісуса. У своїй зустрічі з Євангелієм вони могли б розпізнати власні «історії» в тексті, а також спадкоємність цих історій з історією земного Ісуса²⁰.

Дії Ісуса у Мт. 8:1–22 можна порівняти з біблійними оповіданнями (зцілення, здійснені Єлисеєм у 2 Цар. 4:18–37; 5:1–14; 3 Цар. 19:19–21), де Матей драматизує пророчу природу особи Ісуса, посилюючи місце Його служіння в історії спасіння та узаконюючи дім як місце такого служіння. Однак важливо зазначити, що Мт. 8:14–15 супроводжується фрагментом (Мт. 8:16–17), який не тільки розширює розповідь про зцілення, але й далі пояснює тему пророцтва.

Ісус багато разів зцілюючи стикався із закидами фарисеїв щодо його навчання. Те, що фарисеї (та їхні наступники) вважають образливим для Бога (відпущення гріхів розслабленому), Матей та його читачі розглядають як продовження історії спасіння. Ісус не просто якийсь «учитель» (Мт. 9:11), а втілена Мудрість. Його акти зцілення не є порушенням ритуальної чистоти, а одкровенням постійної діяльності Мудрості у світі, «чистої еманції слави Всемогутнього», куди «ніщо осквернене не проникає» (Мудр. 7:25). Оскільки Мудрість також вважалася активною у творінні (наприклад, Прип. 8:22–31 [Господь створив мене починаючі путі своєї, першою з його чинів споконвічних. Я настановлена була від віку, від початку, раніше, ніж; земля постала]; пор. Мудр. 7:22), в його ролі як персоніфікованої Мудрості Ісуса можна правильно розуміти як діяча нового творіння і джерело нового життя, що проявляється у відновлених тілах і життях людей, яких він зцілює²¹.

Народ, який сидів у темноті побачив велике світло; тим, що сиділи в країні й тіні смерті, – зійшло їм світло (Мт. 4:16). Ця цитата є модифікованою версією Іс. 9:2, яка, у свою чергу, належить до пророчої звістки (Іс. 9:1–7), яка обіцяє Ізраїлю визволителя, зокрема сина з дому Давидового (Іс. 9:6). Отже, Давидів Месія приносить своєму народу не тільки зцілення, але також світло та життя нової ери в історії спасіння²².

Також чудо-зцілення сприймається як результат дії сили Бога, який бажає повного спасіння людини. Чудо відбувається в загальному середовищі реалізації Царства Божого; і це ніби «чутливий знак» присутності того царювання з його цілющою, помічною і спасительною силою. Чудеса – це харизматичні події, які проголошують нове й дивовижне царювання Бога (Мт. 12:28). Чудеса також є проявами боротьби зі Злом, яке таємничим чином

²⁰ Walter T. Wilson. *Healing in the Gospel of Matthew: Reflections on Method and Ministry*. Fortress Press, 2014. P. 56.

²¹ Anthony J. Saldarini. *Matthew's Christian-Jewish Community*. Chicago : University Press of Chicago, 1994. P. 112–113.

²² J.R.C. Cousland. *The Crowds in the Gospel of Matthew*. Leiden : Brill, 2002. P. 81.

продовжує діяти у світі, хоча в принципі воно вже переможене (Ів. 12:31; 16:33). Безумовно, остаточна перемога на боці Бога. Екзорцизм Ісуса усуває страх перед дияволом і допомагає перемогти його²³.

Ісус є невтомним Господарем Царства. Матей і Лука зазначають, що Ісус зцілював хворих. Крім того, що Він є Вчителем, Він є Лікарем душ і тіл. Саме це дасть людям необхідну їжу. Він є початком і джерелом життя, як матеріального, так і духовного (пор. Йо. 6:22–59)²⁴.

Як ми бачили, у кожній з історій зцілення в розділах 8–9 читач стикається з одним або декількома людськими тілами, відновлення яких передає певне репрезентативне значення, що означає інший вимір спасіння. Таким же чином, у кожній історії читач також має змогу зазирнути в справжню людську драму, яка настільки ж фізична, як і особиста: для Матея це реальні тіла, які відчувають справжній біль і отримують справжнє полегшення, зображене в їхніх соматичних особливостях. Відповідно, історії зцілення серйозно сприймають сферу фізичного існування і як місце спокути, і як сферу служіння, постійно посередницькі між двома «ландшафтами» значень: соматичним і символічним. Розділи 8–9 наповнені людьми з різними фізичними розладами, і в кожному випадку проблема, навіть сама смерть (Мт. 9:18–26), виходить за рамки прояву трансформаційної сили, наданої Фигурою, яка сама бере участь у фізичних обмеженнях, яка сама зазнає фізичних страждань, розбитості та смерті, перевершуючи це обмеження через нове життя. Таким чином, відновлені тіла зцілених «відзначаються» цією трансформаційною силою, несучи в собі нові можливості, які стають доступними для людей серед їхнього фізичного болю та обмежень²⁵.

Людські істоти визначаються не лише фізичними обмеженнями, але й обмеженнями сприйняття та когнітивними можливостями, тобто обмеженнями в їх здатності сприймати та розуміти реальність²⁶. У контексті Євангелія це особливо стосується пізнання священних реалій і того, як такі реальності вторгаються у світ звичайного значення та досвіду. Тут наша увага звертається на те, як історії з розділів 8–9 становлять події Одкровення. Наприклад, проголошення Ісуса про те, що «дівчина не вмерла, але спить» (Мт. 9:24), розкриває есхатологічну перспективу природи смерті, яка, як така, ставиться під сумнів, а в Мт. 9:27–31, тим часом, підкреслюються людські обмеження, що порушують традиційні уявлення про людське існування²⁷.

Отже, погляд Матея на історію спасіння ніколи не втрачає з поля зору кінцевий горизонт, факт, який передбачає єдину останню перешкоду для участі людини в божественній благодаті: есхатологічний бар'єр. Зараз людство живе в темряві, очікуючи світла визволителя та світанку нової ери (Мт. 4:16). Отже, нинішня ера відділяється від есхатологічної ери, як ніч відділяється від дня. З

²³ Carrillo S. A. *Los milagros de Jesús*. Ediciones Dabar México, 1995. P. 31–32.

²⁴ Там само.

²⁵ Wainwright E. *Healing Women: The Genderization of Healing in Early Christianity*. London : Equinox, 2006. P. 151.

²⁶ G. Theissen. *The Miracle Stories of the Early Christian Tradition*. Philadelphia : Fortress Press, 1983. P. 75–80.

²⁷ B. Gerhardsson. *The Mighty Acts of Jesus According to Matthew*. Lund : CWK Gleerup, 1979. P. 68–81.

його появою вже втілюється есхатологічний «кайрос». Саме з Його служіння почалася реальність остаточного викуплення «до часу» (Мт. 8:29).

Людство стикається з обмеженнями в тому, що можливості для участі можуть бути повністю реалізовані лише в майбутньому Царстві, у всій його величезній благодаті, силі та відмінності²⁸. Проте кожним словом і дією Ісус прообразує неминучий прихід Царства: зцілення передбачають звільнення і цілісність, екзорцизм проголошує поразку зла, трапеза з грішниками забезпечує передчуття месіанського достатку, а воскресіння передвіщають життя після смерті.

Висновки

Таким чином, чудеса в цілому слід тлумачити в контексті переломного моменту в історії спасіння, що відкриває розуміння та можливості існування, які виходять за межі світу²⁹.

Ісус є представлений як інструмент Божої влади, що підготовлює людей до неминучого настання Божого Провидіння. Він виступав як провісник майбутнього Царства, а його чудеса були символічними доказами цього наближення. Зцілення, що він здійснював, були не лише фізичними, але й духовними, спрямованими на спасіння душ. Його дії та вчення співвідносяться з пророцтвами щодо приходу Царства Небесного, а його чудеса слугують як підтвердження його месіанської місії.

Бачимо, що кожна з цих історій зцілення відтворює не лише фізичну спокуту, а й символічно передає значення спасіння. Тіла зцілені стають свідками трансформаційної Сили, що надає нові можливості для переживання фізичного болю та обмежень. Чудеса викликають роздуми над природою смерті, людськими обмеженнями та їхнім розумінням у контексті священних реалій. Особлива увага приділяється есхатологічному аспекту, вказуючи на очікування наступної ери, коли можливості для участі будуть повністю реалізовані у Царстві. Ісус своїми діями та словами передбачає прихід цієї ери, відтворюючи символічно та реально Царство, де зцілення означає визволення та цілісність, а воскресіння – життя після смерті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Святе Письмо Старого і Нового Завіту : в 2-х ч. / пер. о. І. Хоменко; повний пер., здійснений за оригін. євр., араб. та грец. текстами. Львів : Свічадо, 2018. Ч. 1 : Старий Завіт. 1126 с. ; Ч. 2 : Новий Завіт. 350 с.
2. Carrillo S. A. *Los milagros de Jesús*. Ediciones Dabar México, 1995. P. 35
3. R. A. Culpepper. *Jesus as Healer in the Gospel of Matthew*. In *Luce Verbi*:AOSIS, 2016. P. 8.

²⁸ Balabanski V. *Eschatology in the Making: Mark, Matthew and the Didache*. Cambridge University Press, 1997. P. 135–148.

²⁹ Walter T. Wilson. *Healing in the Gospel of Matthew: Reflections on Method and Ministry*. FortressPress, 2014. P. 306.

4. Z. Dube. Healer. Reception of Jesus as healer during Early Christianity and Today. HTS Religion & Society Series Vol. 9. AOSIS : Cape Town, 2020. P. 36.
5. Carrillo S. A. Los milagros de Jesús. Ediciones Dabar México, 1995. P. 35
6. Diodoro de Sicilia. Biblioteca Histórica. Libros I-III. Gredos : Madrid, 2001. P. 196.
7. J. C. Alby. Milagros de curación en la tradición médica tardo-antigua. Vol. 56. №2. Santiago, 2015. URL: https://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0049-34492015000200003(дата звернення: 06.08.2023).
8. Studying the historical Jesus: evaluations of the state of current research. Ed. by Bruce Chilton and Craig A. Evans. New York, Koln : Brill, 1994. P. 370.
9. J. Weiss. Jesus' Proclamation of the Kingdom of God (Lives of Jesus). Fortress Press, 1971. P. 108.
10. R. Bultmann. Theology of the New Testament. Baylor University Press, 2007. P. 504.
11. M. Smith. Clement of Alexandria and a Secret Gospel of Mark. Harvard University Press, 1973. P. 204–205.
12. A. E. Harvey. Jesus and the Constraints of History. Westminster John Knox Pr, 1982. P. 115.
13. K. C. Geneva, E. M. Townes, A. D. Sims. Womanist theological ethics. Westminster John Knox Pr, 2011. P. 266.
14. Walter T. Wilson. Healing in the Gospel of Matthew: Reflections on Method and Ministry. Fortress Press, 2014. P. 55.
15. Anthony J. Saldarini. Matthew's Christian-Jewish Community. Chicago : University Press of Chicago, 1994. P. 112–113.
16. J.R.C. Cousland. The Crowds in the Gospel of Matthew. Leiden : Brill, 2002. P. 81.
17. Wainwright E. Healing Women: The Genderization of Healing in Early Christianity. London : Equinox, 2006. P. 151.
18. G. Theissen. The Miracle Stories of the Early Christian Tradition. Philadelphia : Fortress Press, 1983. P. 75–80.
19. B. Gerhardsson. The Mighty Acts of Jesus According to Matthew. Lund : CWK Gleerup, 1979. P. 68–81.
20. Balabanski V. Eschatology in the Making: Mark, Matthew and the Didache. Cambridge University Press, 1997. P. 135–148.

REFERENCES

1. Sviate Pysmo Staroho i Novoho Zavitu: v 2-kh ch. (2008) / per. o. I. Khomenko; povnyi per., zdiisnenyi za oryhin. yevr., aram. ta hrets. tekstamy. Kyiv: Misioner.
2. Carrillo S. A. Los milagros de Jesús. Ediciones Dabar México, 1995. P. 35
3. R. A. Culpepper. Jesus as Healer in the Gospel of Matthew. *In Luce Verbi*: AOSIS, 2016. P. 8.

4. Z. Dube. Healer. Reception of Jesus as healer during Early Christianity and Today. HTS Religion & Society Series Vol. 9. AOSIS : Cape Town, 2020. P. 36.
5. Carrillo S. A. Los milagros de Jesús. Ediciones Dabar México, 1995. P. 35
6. Diodoro de Sicilia. Biblioteca Histórica. Libros I-III. Gredos : Madrid, 2001. P. 196.
7. J. C. Alby. Milagros de curación en la tradición médica tardo-antigua. Vol. 56. №2. Santiago, 2015. URL: https://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0049-34492015000200003(дата звернення: 06.08.2023).
8. Studying the historical Jesus: evaluations of the state of current research. Ed. by Bruce Chilton and Craig A. Evans. New York, Koln : Brill, 1994. P. 370.
9. J. Weiss. Jesus' Proclamation of the Kingdom of God (Lives of Jesus). Fortress Press, 1971. P. 108.
10. R. Bultmann. Theology of the New Testament. Baylor University Press, 2007. P. 504.
11. M. Smith. Clement of Alexandria and a Secret Gospel of Mark. Harvard University Press, 1973. P. 204–205.
12. A. E. Harvey. Jesus and the Constraints of History. Westminster John Knox Pr, 1982. P. 115.
13. K. C. Geneva, E. M. Townes, A. D. Sims. Womanist theological ethics. Westminster John Knox Pr, 2011. P. 266.
14. Walter T. Wilson. Healing in the Gospel of Matthew: Reflections on Method and Ministry. Fortress Press, 2014. P. 55.
15. Anthony J. Saldarini. Matthew's Christian-Jewish Community. Chicago : University Press of Chicago, 1994. P. 112–113.
16. J. R. C. Cousland. The Crowds in the Gospel of Matthew. Leiden : Brill, 2002. P. 81.
17. Wainwright E. Healing Women: The Genderization of Healing in Early Christianity. London : Equinox, 2006. P. 151.
18. G. Theissen. The Miracle Stories of the Early Christian Tradition. Philadelphia : Fortress Press, 1983. P. 75–80.
19. B. Gerhardsson. The Mighty Acts of Jesus According to Matthew. Lund : CWK Gleerup, 1979. P. 68–81.
20. Balabanski V. Eschatology in the Making: Mark, Matthew and the Didache. Cambridge University Press, 1997. P. 135–148.

*Стаття надійшла до редакції 20.05.2024 р.
Стаття рекомендована до друку 10.06.2024 р.*